

Heel **West** **Zeeuws-Vlaanderen** bakt

Gesprekken in West Zeeuws-Vlaanderen
een terugblik

Middelburg, november 2017

Geachte deelnemer,

Fijn dat u deze zomer deelnam aan een van de bijeenkomsten 'Heel West Zeeuws-Vlaanderen bakt'. Het waren vijf mooie avonden met heel verschillende gesprekken. Veel verschillende onderwerpen kwamen aan bod: zoals wonen, de zorg en het vervoer. Wij hebben er veel van geleerd.

Volgend op de gespreksavonden voeren wij nu individuele gesprekken met mensen om de thema's te verdiepen. Ook spreken wij met mensen die in de zorg werken en met de gemeente. De opbrengsten hiervan worden gedeeld met de gemeente Sluis, die dit verwerkt in de 'Visie toekomstige zorg West Zeeuws-Vlaanderen'. In het eerste kwartaal van 2018 wordt dit gepresenteerd. U kunt hiervan op de hoogte blijven via de website van de gemeente.

Hierbij ontvangt u een samenvatting van de besproken thema's. Mocht u vragen of opmerkingen hebben, dan horen wij dat graag via info@dezeeuwsehuiskamer.nl of 06 53279189.

Nogmaals, onze hartelijke dank voor uw bijdrage en wellicht tot ziens!

Namens GGD Zeeland, RMDO en de Zeeuwse Huiskamer,

Estherella van Klinken en Arend Roos

Gesprekken in West Zeeuws-Vlaanderen

een terugblik

Wat heeft ú nodig om prettig en zelfstandig thuis te blijven wonen? Dit was de belangrijkste vraag tijdens een vijftal bijeenkomsten in West Zeeuws-Vlaanderen. Meer senioren betekent meer zorg. Hoe kan dit op een goede manier geregeld worden in een gebied dat sterk vergrijsd? Dat zou onder meer kunnen door beter aan te sluiten bij de krachten en wensen die mensen zelf hebben. Maar hoe doen we dat?

Die vraag heeft gemeente Sluis neergelegd bij GGD Zeeland, de RMDO en de Solidarity University. Deze organisaties hebben samen in de Zeeuwse Huiskamer een proces op gang gebracht waarin een antwoord op deze vragen wordt gezocht.

In juli en september hebben vijf bijeenkomsten plaatsgevonden met inwoners. Dit verslag geeft weer wat in de verschillende bijeenkomsten naar voren kwam.

Vijf kernen, vijf ontmoetingen

De bijeenkomsten vonden plaats in vijf kernen: Sluis, Breskens, IJzendijke, Aardenburg en Oostburg. Over het algemeen was de opkomst zeer goed. Veel mensen zeiden de behoefte te hebben om te luisteren. Naar anderen, maar men is ook nieuwsgierig naar tips om langer zelfstandig thuis wonen mogelijk te maken: 'Wat kan ik nu zelf doen?'

Verder waren het vijf geheel verschillende avonden. De sfeer en gespreksonderwerpen waren verschillend, maar ook de opkomst en verwachtingen van de aanwezigen liepen sterk uiteen. Dit is meteen de eerste les, die uit deze bijeenkomsten kan worden getrokken. De gemeente Sluis is een rijk geschakeerd gebied, met verschillende mensen en opvattingen.

"Je kunt niet zomaar denken dat de mensen uit het Land van Casand hetzelfde zijn als in Hoofdplaat."

Saamhorigheid

Hoe men denkt over saamhorigheid en het belang om naar elkaar om te zien bijvoorbeeld. In een van de kernen is de goede buur beter dan een verre vriend, een paar kilometer verderop zegt iemand liever aan haar lot overgelaten te worden dan dat ze dagelijks de buurvrouw over de vloer heeft.

Desalniettemin blijkt uit de gesprekken dat mensen de onderlinge verbondenheid sterk beleven. Ze geven daar gemakkelijker vorm aan dan woorden. In de gehele gemeente blijkt echter dat mensen sterk aan elkaar gehecht zijn. Een enkeling spreekt uit dat hij zich thuis en gelukkig voelt als hij de straat opgaat en er over en weer herkenning is.

Mensen letten op elkaar en houden elkaar in de gaten. Het helpen met kleine dingen (vuilnis buiten zetten) is vanzelfsprekend. Maar men praat er niet over. En vraagt ook niet gemakkelijk om hulp.

Wat verder opvalt is de grote betrokkenheid van mensen die oorspronkelijk niet uit (West) Zeeuws-Vlaanderen komen. Het geeft aan dat de regio een grote aantrekkingskracht heeft, onder meer op Randstedelingen die, vaak na hun vijftigste, naar dit gebied verhuizen. Zij komen voor ruimte en rust. Meer dan gemiddeld zijn zij actief in verenigingsleven en dorpsraden. Ook op deze ontmoetingsavonden droegen zij een steentje bij. De geboren Zeeuws Vlaming is stiller, wacht op een uitnodiging om zijn verhaal te delen.

Wat betreft dat laatste is een patroon te zien. De West Zeeuws Vlaming vraagt ook niet gemakkelijk om hulp en zorg. Vaak wordt gezegd dat men niet weet waar je met je zorgvraag naartoe moet (Porthos is bij de inwoners niet erg bekend). Maar de drempel van de eigen mentaliteit is vaak nog hoger, er is sprake van vraagverlegenheid in deze regio.

Zorg

Met de zorg komt een thema naar voren dat velen zwaar op de maag ligt. Er zijn veel individuele ervaringen van mensen die zelf ook bij naasten goede zorg hebben ervaren. Toch leeft er een brede onrust over de stabiliteit van de (thuis)zorg. In meerdere bijeenkomsten waren oud-verpleegkundigen aanwezig die de huidige situatie vergeleken met die van enkele decennia geleden. Zij zien de werkdruk toenemen en dat gevoel wordt breed gedeeld. Tegelijkertijd kan men minder gemakkelijk een beroep doen op kinderen. Want deze wonen vaak ver weg.

Men vindt het niet gemakkelijk om te praten over het meer en meer afhankelijk worden en niet weten hoe zorg dan geregeld is. Schoorvoetend soms wordt dat toegegeven.

Ziekenhuiszorg wordt vaak geconsumeerd in België. Dichterbij en beter: 'je wordt daar door de professor geholpen.' Bovendien is dat een arts met wie je kunt praten 'over de tocht die hij komend weekend op Walcheren gaat fietsen.' Men weet dat de gang over de grens de positie van Zorgsaam niet versterkt. Maar het nu eenmaal zo.

"Wij leven grensoverschrijdend. Zo is het gewoon. Als alle leerlingen niet naar België zouden gaan, zou het Zwincollege geen probleem hebben. En zo is het met de zorg ook."

En ook hier ben je dan weer van elkaar afhankelijk. Men weet dat, maar vreest het ook. Want in veel kernen geldt dat de aanwezigen in hun directe omgeving de vitalere personen zijn.

"Degenen voor wie dit eigenlijk is - de mensen met zorg - die kunnen hier niet komen"

Voorzieningen en vervoer

Vrijwel iedere avond waren er mensen die het zeiden te betreuren dat bepaalde winkels in de achterliggende jaren zijn verdwenen. Deze dorpswinkels beschouwt men als belangrijke trefpunten. Men geeft dan echter ook toe dat men zelf voor de grote boodschappen vaak een dorp verder gaat. Het aanbod en de prijs zijn doorslaggevend.

Winkels in de kleine kernen worden ook belangrijk gevonden voor mensen die zich minder gemakkelijk verplaatsen. Sommigen verwachten van de gemeente een rol, omdat het langer thuis blijven wonen dan wordt beleefd als een wens van de gemeente.

Hetzelfde geldt voor vervoer:

"Als je wilt dat ouderen langer op zichzelf blijven wonen, dan is het eerste wat je moet regelen dat ze fatsoenlijk vervoer hebben. Dat is het meest belangrijke. Als je dat niet hebt, kunnen ze nergens aan deelnemen. Als er aan een ding gebrek is, is het dat eigenlijk wel."

Veel van de deelnemers zeggen dat voor hen het vervoer nog geen probleem is. Zij kunnen nog autorijden, en zo lang dat kan is er nog veel mogelijk. Maar wanneer je eenmaal niet meer mag rijden, wordt de wereld veel kleiner, terwijl je voor de boodschappen, de dokter en de sociale contacten vaak wat verder weg moet.

In de gesprekken merk je dat dit een complex vraagstuk is. Aanwezige dorpsraad- en RMDO-leden hebben hierover al veel met de gemeente en gesproken. Het aantal passagiers is vrij laag, waardoor de kosten hoog zijn. Vervoersvoorzieningen zijn nodig voor een kleine groep, maar dit is wel een groep kwetsbare mensen. In sommige kernen wordt het ontbreken van goede busverbindingen beleefd als een groeiend isolement, met name wanneer in die kernen ook geen huisarts meer is.

Voor een goede aansluiting op de reguliere buslijnen is er een beltaxi. Mensen weten vaak wel van het bestaan van deze dienst. Het beeld bestaat echter dat het erg omslachtig is om deze te gebruiken. Voor een groeiende groep mensen, die niet meer autorijden en op de fiets kunnen stappen wordt daarmee hun wereld flink beperkt en zijn voorzieningen moeilijk bereikbaar.

Wanneer men spreekt over voorzieningen, benoemt men daarbij ook het belang van een goede internetverbinding. Men vindt het belangrijk voor het contact met veel organisatie. Regelmatig wordt er echter ook gewezen op het contact met kinderen en kleinkinderen. Vaak wonen deze verder buiten Zeeuws-Vlaanderen en onderhoudt men contacten onder meer via Skype.

Wonen

Veel mensen zijn bezig met het wonen. Ze beseffen dat de huidige woning niet geschikt is om bij afnemende gezondheid te blijven wonen. Ze zijn wel erg aan hun woonplaats gehecht en blijven daar het liefst wonen.

Een groep vitale senioren is bezig met het oriënteren op de verhuizing naar een appartement. Een van de redenen om deze beslissing uit te stellen is dat het contact met de burens verloren gaat. Tegelijkertijd beseft men dat een ander type woning nodig is, wanneer men de tuin niet meer kan bijhouden en er zorg nodig is.

In een aantal kleine kernen betreft men het afnemend aantal (nieuwe) woningen. Binnen het wooncontingent wordt na sloop in de ene kern weer in een andere iets nieuws gebouwd. Dat maakt dat het voor jonge gezinnen nog minder makkelijk om zich in het dorp te vestigen, waarmee het niveau van de voorzieningen onder druk komt te staan.

De doorstroming wordt ook niet altijd als goed beleefd. Voor een aantal mensen die naar een appartement zouden willen verhuizen is dat niet betaalbaar. Nu huren zij nog een ruime eensgezinswoning. Maar als alleenstaande of koppel hebben ze dat niet meer nodig. De huurprijs van nieuwe appartementen is voor hen echter te hoog.

Met de komst van Belgen hebben velen moeite. 'Ze spreken je aan op straat en doen boodschappen over de streep.' Anderen onderstrepen dat veel woningen leeg zouden blijven staan als Belgen ze niet kochten. In de kustplaatsen is dat hetzelfde met tweede woningbezit. Dat heeft echter tot een prijsniveau geleid dat het voor veel West Zeeuws Vlamingen niet meer betaalbaar is om daar te kunnen gaan wonen. Het tweede woningbezit leidt in sommige tijden tot lege straten. En dat heeft gevolgen voor de beleving van veiligheid en verbondenheid:

"hoe moet je voor elkaar zorgen en naar elkaar omzien als je burens er bijna nooit zijn?"

